



## Stan czytelnictwa książek w 2023 roku. Wyniki badań Biblioteki Narodowej

Fot. autorstwa Marcina Sieniawskiego,  
konkurs „Biblioteka jako Wszechświat”

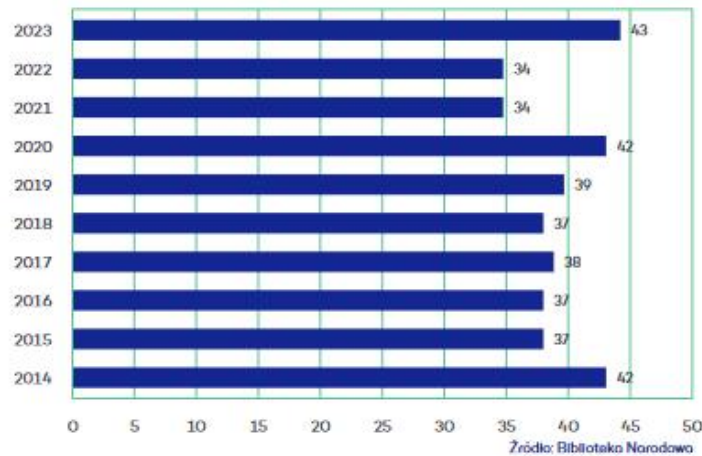
# STAN CZYTELNICTWA W 2023 ROKU

# 43%

## WZROST CZYTELNICTWA O 9 PUNKTÓW PROCENTOWYCH

W 2023 roku lekturę co najmniej jednej książki w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie zadeklarowało 43% badanych, o 9 punktów procentowych więcej niż w dwóch ostatnich latach, najwięcej od 10 lat. To wyraźnie więcej niż w poprzednich latach – poza rokiem 2020 wskaźnik ten przez niemal całą dekadę utrzymywał się na niższym poziomie. Ten wzrost jest szczególnie dobrze widoczny, jeśli weźmie się pod uwagę wyniki pomiarów wykonanych przez Bibliotekę Narodową w latach 2021 i 2022.

### Czytanie książek w Polsce w latach 2014–2023

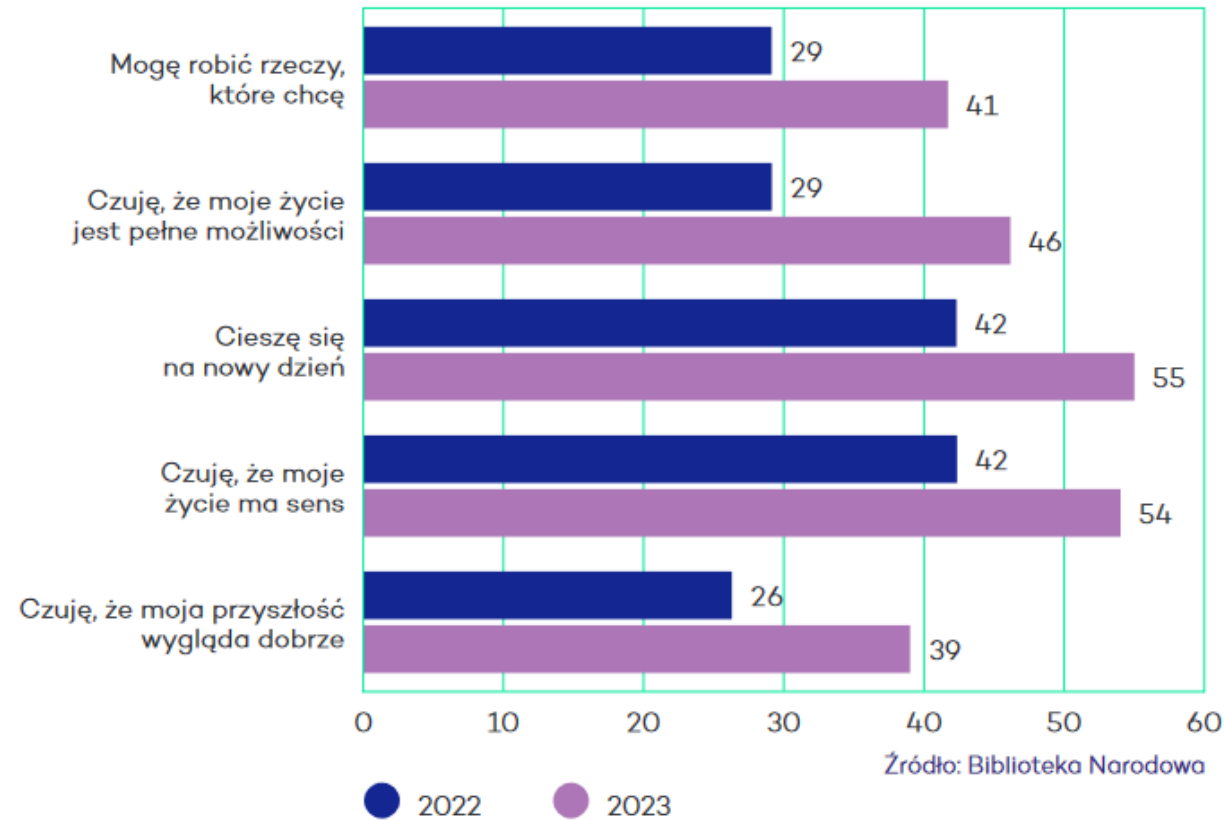


Odsetek osób, które czytały siedem lub więcej książek w ciągu roku nie zmienił się znacząco i wynosi 8%.

Warto podkreślić zmianę, jaka zaszła w bibliotekach między rokiem 2020 a 2023, i wzrost odsetka odwiedzających je mężczyzn aktywnych zawodowo (w wieku 25+), **który się podwoił**. Okazało się, że wpisany w Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa wymóg otwarcia bibliotek publicznych w co najmniej połowę sobót w ciągu roku poszerzył dostępność bibliotek dla osób aktywnych zawodowo, zwiększając tym samym ich genderową inkluzywność.

Największy wzrost korzystania z bibliotek publicznych (o 4,6 punktu procentowego) miał miejsce w grupie mężczyzn w wieku 25–39 lat, czyli osób potencjalnie

**WYKRES 2. Odpowiedzi „często” na wybrane pytania dotyczące postawy wobec własnego życia w latach 2022 i 2023 (w procentach)**





wychowujących małe dzieci. Jest to o tyle istotne, że męski wzór osobowy i aktywne zaangażowanie ojców w socjalizację czytelniczną sprzyjają wyrobieniu i utrwaleniu nawyków czytelniczych wśród dzieci, zwłaszcza chłopców.

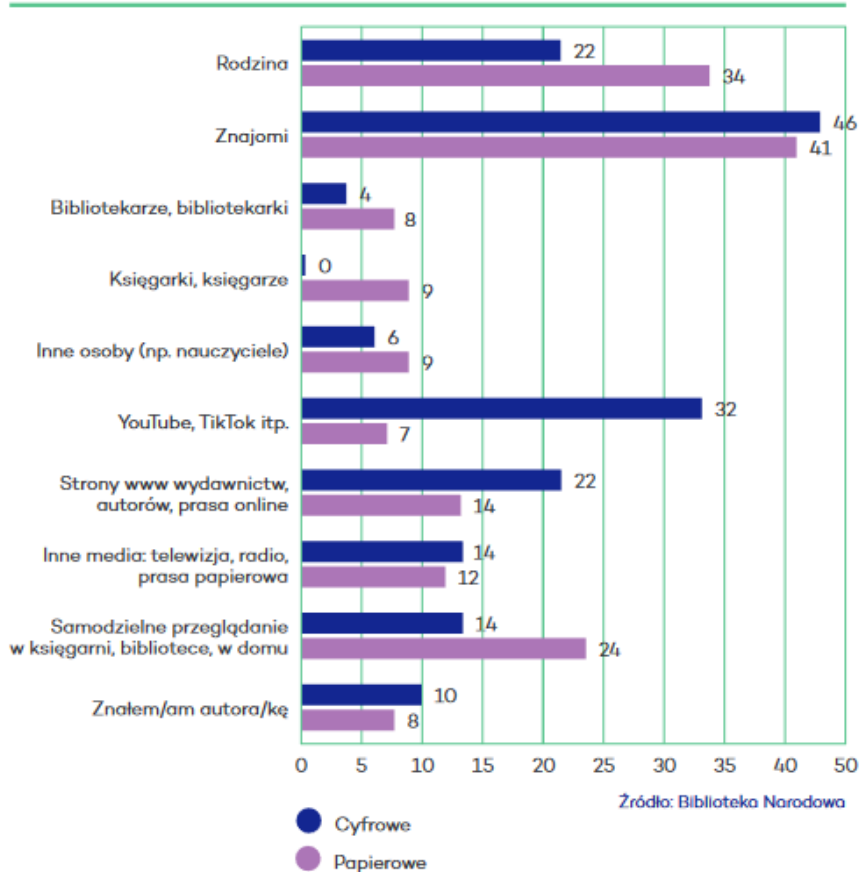
#### Sposoby zaopatrywania się w książki w latach 2019–2023<sup>1</sup>

	2019	2020	2021	2022 marzec	2022	2023
Źródło pochodzenia czytanych książek	%	%	%	%	%	%
Kupił(a)m osobiście, żeby ją przeczytać	40%	45%	40%	39%	36%	48%
Pozyczył(a)m od rodziny, od znajomych, koleżanki/kolegi	34%	32%	30%	32%	37%	29%
Dostał(a)m ją w prezencie	30%	34%	32%	31%	32%	29%
Miał(a)m ją w domowym księgozbiorze	19%	20%	17%	20%	20%	16%
Wypożyczył(a)m z biblioteki szkolnej	5%	5%	6%	7%	5%	4%
Wypożyczył(a)m z biblioteki publicznej	18%	14%	13%	13%	12%	14%
Wypożyczył(a)m z innej biblioteki	5%	4%	4%	4%	3%	2%
Inne	1%	1%	-	0%	1%	2%
Trudno powiedzieć/nie pamiętam	1%	1%	1%	1%	2%	1%
Brak danych – nie zaznaczono dla żadnej wymienionej książki	3%	4%	3%	3%	2%	2%
Ogółem	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Liczebność	1166	853	675	758	687	869

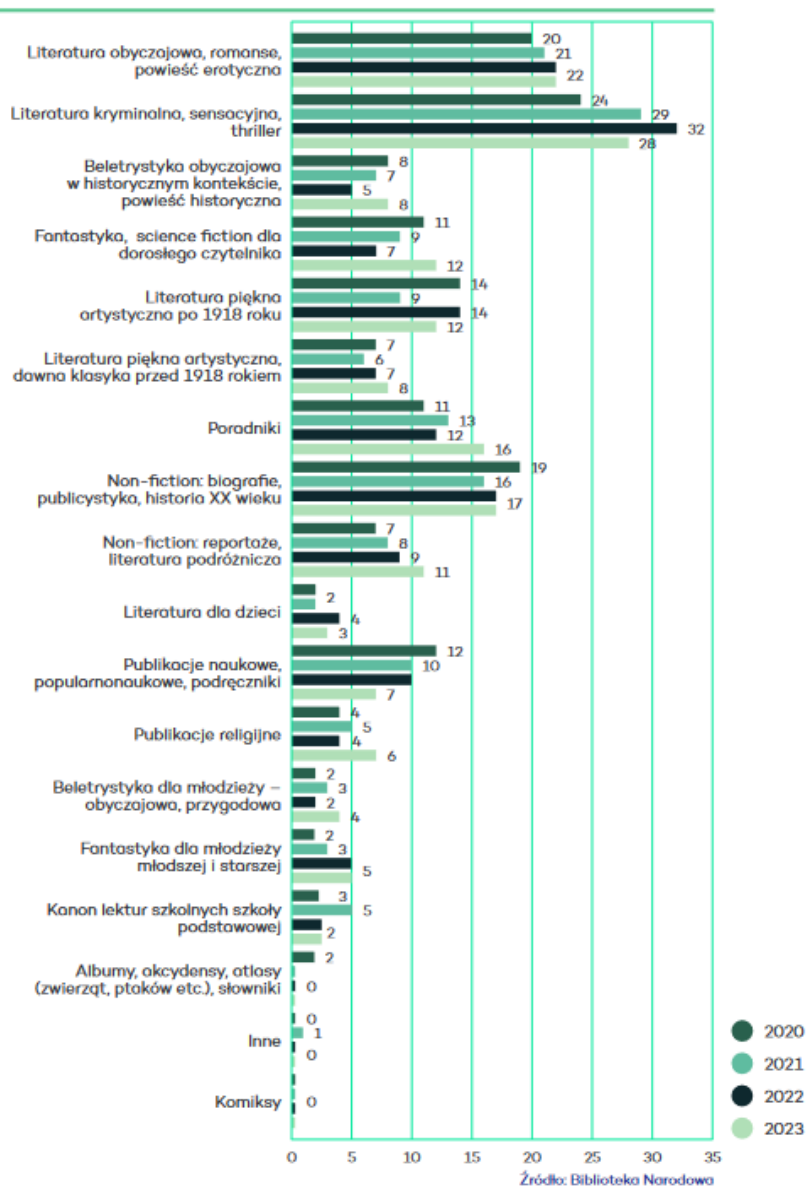
W prezentowanym badaniu stanu czytelnictwa w 2023 roku po raz pierwszy uwzględniono dodatkowe sposoby pozyskiwania informacji o książkach, które są związane z internetowymi ogniwami społecznego obiegu książki. Są to: multimedialne podcasty, vlogi, krótkie filmy, wpisy influencerów rekomendujące książki i czytanie na platformach takich jak: TikTok, gdzie obecna jest społeczność BookTok, na BookTube na YouTube, czy też na Instagramie. Badanie odnotowało grupę 7% czytelników korzystających z tego źródła opinii o książkach. Wiek czytelników najmocniej różnicował skłonność do czerpania opinii w ten sposób. Taką możliwość wskazało 17% czytelników w wieku 15–24 lat, 10% czytelników w wieku 25–39 lat i tylko sporadycznie – 2% czytelników w wieku powyżej 40 lat. Ujawnia się tutaj generacyjna zmiana w formach społecznej komunikacji i informacji o książkach. W #influencerskim obiegu książki uczestniczą tylko najmłodsze generacje czytelników, wiek 40 lat jest cezurą.

<sup>1</sup> Podstawa: osoby, które odpowiedziały, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy czytały książki.

Źródła wiedzy o czytanych książkach papierowych (N=869) i cyfrowych (n=60)  
(w procentach)



polegającą na tym, że źródła wiedzy o książkach czytanych w formatach cyfrowych same też wyraźnie częściej mają postać cyfrową – częściej wskazuje się strony www wydawnictw, autorek i autorów, prasę internetową, a także na treści dostępne w serwisach takich jak YouTube, TikTok, w tym te wytwarzane przez społeczność Booktoka. Z drugiej strony proporcjonalnie mniejszą rolę odgrywają rozmowy z rodziną, osobami sprzedającymi książki oraz bibliotekarkami i bibliotekarzami, a więc tymi ludźmi, których częściej spotyka się w sposób niezapśredniczony przez internet.

Najpoczytniejsze typy czytanych książek w latach 2020–2023<sup>2</sup>

Źródło: Biblioteka Narodowa

<sup>2</sup> Podstawa: osoby, które odpowiedziały, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy czytały książki.

TABELA 9. Najpoczytniejsi autorzy według liczby czytelników w latach 2016–2023

Miejsce	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Henryk Sienkiewicz	Stephen King	Henryk Sienkiewicz	Remigiusz Mróz	Remigiusz Mróz	Remigiusz Mróz	Remigiusz Mróz	Remigiusz Mróz
2	Stephen King	Henryk Sienkiewicz	Remigiusz Mróz	Olga Tokarczuk	Olga Tokarczuk	Harlan Coben	Henryk Sienkiewicz	Stephen King
3	Paula Hawkins	Remigiusz Mróz	Stephen King	Stephen King	Stephen King	Olga Tokarczuk	J. K. Rowling	Henryk Sienkiewicz
4	E. L. James	Adam Mickiewicz	J. K. Rowling	Henryk Sienkiewicz	Harlan Coben	Joseph Murphy	Adam Mickiewicz	Harlan Coben
5	J. K. Rowling	Dan Brown	Harlan Coben	Adam Mickiewicz	Adam Mickiewicz	Magda Knedler	Nicholas Sparks	Katarzyna Bonda
6	Katarzyna Bonda	Nicholas Sparks	George R. R. Martin	Andrzej Sapkowski	Henryk Sienkiewicz	Stanisław Lem	Harlan Coben	J. K. Rowling
7	Danielle Steel	Katarzyna Bonda	E. L. James	Katarzyna Bonda	Andrzej Sapkowski	Katarzyna Bonda	Jo Nesbø	Agatha Christie
8	Adam Mickiewicz	Stephenie Meyer	Adam Mickiewicz	Katarzyna Grochola	Szczepan Twardoch	Stephen King	Stephen King	Joseph Murphy
9	Stephenie Meyer	Paula Hawkins	Paula Hawkins	Blanka Lipińska	E. L. James	Katarzyna Grochola	Aleksander Kamiński	Andrzej Sapkowski
10	Paulo Coelho	Agatha Christie	Danielle Steel	B. A. Paris	Jo Nesbø	Henryk Sienkiewicz	Katarzyna Bonda	Adam Mickiewicz
11	Dan Brown	E. L. James	Andrzej Sapkowski	Bolesław Prus	J. K. Rowling	Adam Mickiewicz	Marek Krajewski	Paula Hawkins
12	Joanna Chmielewska	Jo Nesbø	Katarzyna Bonda	Heather Morris	Blanka Lipińska	E. L. James	Delia Owens	Nicholas Sparks
13	Katarzyna Grochola	Joanna Chmielewska	Nicholas Sparks	Danielle Steel	Heather Morris	Danielle Steel	Olga Tokarczuk	Olga Tokarczuk
14	Nicholas Sparks	J. K. Rowling	Katarzyna Michalak	Jakub Żulczyk	Michaił Bułhakow	J. K. Rowling	Max Czornyj	J. R. R. Tolkien
15	Bolesław Prus	Katarzyna Grochola	Stefan Żeromski	Harlan Coben	Camilla Läckberg	Ałbena Grabowska	Colleen Hoover	Władysław Reymont
16	ks. Jan Kaczkowski	Stefan Żeromski	J. R. R. Tolkien	Jo Nesbø	Katarzyna Nosowska	Frank Herbert	Dan Brown	Joanna Chmielewska
17	George R. R. Martin	Andrzej Sapkowski	Katarzyna Grochola	Katarzyna Michalak	Wojciech Chmielarz	B. A. Paris	Agatha Christie	Bolesław Prus
18	Małgorzata Kalicińska	Camilla Läckberg	Bolesław Prus	Stefan Żeromski	Sofokles	Heather Morris	Andrzej Sapkowski	Camilla Läckberg
19	Joseph Murphy	Fiodor Dostojewski	Waris Dirie	E. L. James	Bolesław Prus	Wojciech Cejrowski	Katarzyna Michalak	E. L. James
20	Stefan Żeromski	Zygmunt Miłoszewski	Jakub Żulczyk	J. K. Rowling	Carlos Ruiz Zafón	Agnieszka Pietrzyk	Paulina Świst	Robin Cook
21	Monika Szwaja	Katarzyna Michalak	Szczepan Twardoch	Joseph Murphy	Dan Brown	Molier	J. R. R. Tolkien	George Orwell
22	Andrzej Sapkowski	Carlos Ruiz Zafón	Joanna Chmielewska	J. R. R. Tolkien	Alicja Sinicka	J. R. R. Tolkien	Katarzyna Grochola	Dan Brown
23	Helen Fielding	Mario Puzo	Heather Morris	Joanna Chmielewska	Yuval Noah Harari	Tanya Valko	Joseph Murphy	Jakub Żulczyk
24	Jojo Moyes	George R. R. Martin	Fiodor Dostojewski	Marek Krajewski	Katarzyna Grochola	Alex Michaelides	Tess Gerritsen	Michaił Bułhakow
25	Eliza Orzeszkowa	J. R. R. Tolkien	Agatha Christie	Graham Masterton	Donald Tusk	Sofokles	Erle Stanley Gardner	Katarzyna Grochola
26	Agatha Christie	Bolesław Prus	Katarzyna Nosowska	Fiodor Dostojewski	Guillaume Musso	Andrzej Sapkowski	Maciej Kaźmierczak	ks. Jan Kaczkowski
27	Sofokles	Stieg Larsson	Stieg Larsson	Mariusz Szczygieł	Zygmunt Miłoszewski	William Szekspir	Brian Tracy	Ałbena Grabowska

Źródło: Biblioteka Narodowa, koncepcja tabeli: Izabela Koryś, Tomasz Żółtak

***Czytająca Szkoła warunkiem równych szans dla każdego dziecka.  
Refleksje wokół strategii funkcjonowania książki w szkole***

Fundacja Powszechnego Czytania



## Patronaty honorowe

Biblioteka Narodowa  
Narodowe Centrum Kultury  
Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0

**Fundacja Powszechnego Czytania**  
**pierwszą polską organizacją nagrodzoną Nagrodą Biblioteki**  
**Kongresu USA 2024**

*za dobre praktyki proczytelnicze*

*Czytająca Szkoła warunkiem równych szans dla każdego dziecka.  
Refleksje wokół strategii funkcjonowania książki w szkole*

**Fundacja Powszechnego Czytania**

I. Celowość zaprzyjaźniania się z czytaniem, czyli jak czytanie wspiera cele edukacji

II. Zmapowanie kontekstu na start, czyli dobry początek to klucz do sukcesu

III. Zaproszenie całej wspólnoty szkolnej do ekosystemu czytania: przyjemności, która buduje zrozumienie, kompetencje i lepszą przyszłość celem dla całej wspólnoty szkolnej. Elementy strategiczne

1. Rola współpracy z rodzicami od samego początku. Strategie pedagogizacji rodziców w obszarze nauki czytania
2. Rola biblioterapii w poznawaniu siebie i świata
3. Wczesny i skuteczny system wsparcia dla dzieci z rodzin nieczytających
4. Książka obecna w zerówce oraz klasach 1-3 a biblioteka
5. Ekosystem czytelniczy: każde dziecko, nauczyciel i rodzic czyta
6. Poloniści i polonistki: przewodnicy po literaturze, tożsamości kulturowej i poznaniu
7. Podstawa programowa, lista lektur, metodyczne propozycje pracy z tekstem
8. Jak uczyć czytania skutecznie.
9. Rola przywódców: dyrektorzy i dyrektorki liderami zmiany



# ekosystemem czytelniczy

biocenoza – (zbiór żywych organizmów ekosystemu), czyli rodzice, opiekunowie, nauczyciele, bibliotekarze,

biotop - (elementy nieożywione ekosystemu), czyli książki - w domu, szkole, bibliotece, wszędzie .....

**Seminarium dotyczące aktywizacji i promocji czytelnictwa  
z udziałem**

**Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie  
oraz  
Fundacji Powszechnego Czytania**

**luty 2025 r. (po feriach)**





La Biblioteca de Babel

Bab

By This art you may contem  
tion of The 23 let Tars...  
The Anatomy of Melancholy,  
mem. IV.

(que otros llaman la Biblioteca) se compone de v  
y tal vez infinito, de galerías hexagonales,

ción en el medio, cercados por branclas bajísimas  
hexágono, se ven los pisos inferiores y superiores  
distribución de las galerías es invariable a los  
largos anchales por lado, cubren todos los lados  
de los pisos, excede apenas la de un bibliotecario no  
un angosto zaguán, que desemboca en otra galería, idéntica  
a izquierda y a derecha del zaguán hay dos gabinetes  
de pie, otro, satisface las necesidades locales  
piral, que se abisma y eleva lo remoto. En el z  
instrumenta duplica las apariencias. Los hombres suelen  
que la Biblioteca es infinita. Los libros realmente en q

[wmbp.olsztyn.pl](http://wmbp.olsztyn.pl)



Fot. autorstwa Marty Szostak,  
konkurs „Biblioteka jako Wszechświat”